

Caroline de Gruyter

Inburgeren zonder Europa

In een opmerkelijke speech voor Europese ambassadeurs, vorige week, zei minister Halbe Zijlstra dat „wij het lef moeten hebben om dit ongelooflijke project Europa te verdedigen, te hervormen en uit te leggen”. Hij noemde de EU een onmisbare structuur om mondiale problemen te tackelen, een gemeenschap van waarden, en (ten derde pas) een levendige markt die Nederlanders elk jaar acht procent extra welvaart biedt. Vanwege de Brexit is er nu een hernieuwde focus op Europa. „Dit biedt een kans voor ons allen om beter te communiceren wat de voordelen van de Europese integratie zijn.”

Dat is klare taal. En een duidelijke breuk met het verleden. Niet lang geleden hadden we nog ministers die doodleuk uit EU-organisaties wilden stappen die ze niet zagen zitten. Maar als Zijlstra dit tijl wil keren, is er wel werk aan de winkel.

Sla het boek *Welkom in Nederland; Kennis van de Nederlandse Maatschappij voor het inburgeringsexamen* maar eens open, bedoeld voor buitenlanders die Nederlander willen worden. In simpele taal wordt uitgelegd wat een BSN is, waarom Zwarte Piet „soms andere kleuren krijgt” en wat het verschil is tussen een voorschool en peuterspeelzaal.

Heel nuttig. Maar na 200 van de 237 bladzijden krijg je het gevoel dat Nederland in het luchtledige zweeft. Geen woord over de EU, VN, NAVO of Benelux. Alsof Nederland een eiland is, zonder burens, zonder context. Helemaal achterin staat eindelijk een paragraafje ‘Samenwerken met andere landen’. In negen zinnestjes wordt de internationale omgeving geschetst die verklaart waarom Nederland zo welvarend is en sinds 1945 geen oorlog heeft gehad. De eerste zes gaan over de NAVO en de transatlantische relaties. Dan volgens drie zinnestjes over Europa: „Nederland ging ook economisch samenwerken met andere landen in Europa. Dat heet de Europese Unie. Sinds 2002 betalen de mensen in veel landen van de Europese Unie met hetzelfde geld: de euro.”

Ziehier waarom het Brexit-referendum in Nederland ook kan gebeuren. Informeer burgers decennialang nergens over, organiseer een referendum over uittreding, *et voilà*.

Na 200 bladzijden krijg je het gevoel dat Nederland in het luchtledige zweeft

Het allerlaatste hoofdstuk, ‘Het bestuur van Nederland’, bevat nóg vijf zinnestjes over Europa: „Nederland hoort bij de Europese Unie. Dat zijn landen in Europa die samenwerken. De mensen in de Europese Unie mogen elke vijf jaar stemmen voor het Europees Parlement. Het Europees Parlement kan geen wetten maken voor de landen in Europa. Ze maken wel afspraken met elkaar, bijvoorbeeld over de economie of de veiligheid in Europa.”

Zo informeert een land dat in 1952 mede-oprichter was van wat nu de Europese Unie is, zijn burgers. Een land dat vanaf het eerste uur in de ‘oksel’ van de Frans-Duitse samenwerking zit. Een land dat aan alles in Europa meedoet: Schengen, euro, bankenunie. Een land dat als geen ander weet dat de EU een politiek project is rondom de pacificatie van Duitsland, en niet een achteloos gevalletje van wat economische samenwerking „met andere landen”. Ook het VK onderwees zijn scholieren vooral over de transatlantische relaties. Europa-kunde lieten ze over aan de *Sun* en de *Daily Mail*. De Britten staan buiten de euro, Schengen, justitiesamenwerking en al die andere dingen waar Nederland wél volop aan meedoet, maar moet je zien wat voor chaos het daar al is, nu. Het is niet duidelijk of er na eind maart 2019 vliegtuigen van Heathrow opstijgen, of kerncentrales dan nog kunnen draaien, of koelwagens vol vlees richting Dover niet wegrotten in dagenlange files voor de douane.

Zijlstra heeft gelijk. Wat de Britten overkomt, kan ons ook overkomen: dat je weg wilt uit een club, zonder dat je eigenlijk weet wat voor club dat is.